

Bruk av eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagen

Hvordan påvirker bruk av eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagen barns kulturelle bevissthet og interkulturell kompetanse i et flerkulturelt samfunn?

Mahmoud Aly

Kandidatnummer: 13

Bacheloroppgave
BHBAC3920

Trondheim, april 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

Forord

I denne bacheloroppgaven utforsker jeg eventyrets rolle i barnehagepedagogikken, med fokus på å fremme kulturell bevissthet og interkulturell kompetanse. Jeg er dypt takknemlig for veiledningen fra Marianne Pehrson og Gjertrud Stordal ved Dronning Mauds Minne Høgskole, og for engasjementet fra personalet og barna i barnehagen som deltok i studien.

En spesiell takk går til bibliotekpersonalet ved DMMH for deres hjelp med forskningsmateriale, og til forfatterne hvis verk har vært fundamentale for min forståelse og analyse. Jeg er også takknemlig for støtten og de verdifulle diskusjonene jeg har hatt med mine medstudenter, som har bidratt til å forme min akademiske reise.

Til min familie, takk for deres ubetingede støtte og tålmodighet gjennom denne prosessen. Deres tro på meg har vært en uendelig kilde til motivasjon.

Målet med denne bacheloroppgaven er å belyse viktigheten av formidling av eventyr fra ulike kulturer i barnehagepraksis, og jeg håper den vil inspirere til videre forskning og praksis innen feltet.

Mahmoud Aly

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	4
1.1 Bakgrunn for valg av tema/problemstilling	5
1.2 Hva sier rammeplanen	6
2.0 Metode	7
2.1 Valg av metode	7
2.2 Dybdeintervju som metode	8
2.3 Deltakere	10
2.4 Valg av informanter	10
2.5 Barnas perspektiver.....	11
2.6 Datainnsamling	12
2.7 Gjennomføring av intervju.....	13
2.8 Metodekritikk: Begrensninger og potensialer.....	13
2.9 Pålitelighet	14
2.10 Etske hensyn.....	15
2.11 Etske betraktninger i forskningsprosessen.....	15
3.0 Teoretisk rammeverk.....	16
3.1 Hva er eventyr.....	16
3.2 Et eventyr eller en fortelling?	17
3.3 Tverrkulturelle fortellinger i barnehagen: Identitetsbygging blant barn fra ulike bakgrunner	18
3.4 Narrative samspill som pedagogisk verktøy i barnehagen	18
3.5 Fantasilitteratur og kulturelt mangfold i barnehagen.....	19
3.6 Eventyrenes rolle i kulturell formidling og identitetsbygging	20
3.7 Flerkulturell forståelse og kulturell selvbevissthet	21
3.8 Etnosentrisme og kulturel relativisme	22
3.9 Interkulturell kompetanse	23
3.10 Inkluderende pedagogikk i barnehagen	24
3.11 Flerkulturelt samfunn i Norge.....	25
4.0 Analyse og funn	26
4.1 Analysemetodikk	26
4.2 Tilnærming til data.....	26
4.3 Temaanalyse	26
4.4 Etnosentrisme og kulturel relativisme	27
4.5 Kulturell mangfold.....	27
4.6 Interkulturell kompetanse	28
4.7 Foreldrenes rolle	29
4.8 Språklige og kulturelle forskjeller	29
4.9 Flerkulturell pedagogikk.....	30
4.10 Barnas perspektiver og fantasi.....	30
4.11 Musikk og språk som pedagogiske verktøy.....	31
4.12 Integrering av Kulturelt mangfold og interkulturell kompetanse i barnehagen.....	32
4.13 Kritisk analyse	32
4.14 Forskningsmetoder og empirisk støtte.....	33
4.15 Internasjonale perspektiver	33
4.16 Framtidige trender og utfordringer	33
5.0 Diskusjon.....	34

6.0 Avslutning og konklusjon	35
7.0 Referanseliste	37
8.0 vedlegg	40
8.1 Informasjons – og samtykkeskjema.....	40
8.2 Intervjuguiden.....	43

1.0 Innledning

Eventyr er ikke bare fortellinger i barndommens verden; de er magiske reiser som lar barna utforske fjerne land og kulturer. Fra Himalayas snødekte topper til Saharas bølgende sanddyner, fungerer eventyr som portaler til mangfold og rikdom, og hvert eventyr forteller sin egen unike historie. Ved å fortelle eventyr fra ulike kulturer, tas barn med på en reise gjennom verdens kulturelle landskap, fra Egypts pyramider til Norges fjorder og Antarktis iskalde omgivelser. Disse fortellingene utvikler barns kulturelle bevissthet og bygger broer mellom verdener.

Eventyrene introduserer barn for nye landskap og tradisjoner, og beriker deres forståelse av verden. De oppfordrer barn til å utforske, forestille seg, stille spørsmål og skape egne historier. Gjennom disse reisene utvikler barn språk og leseferdigheter, empati og en dypere forståelse for verden rundt dem.

Denne oppgaven vil utforske hvordan eventyr fra ulike kulturer i barnehagens pedagogiske praksis påvirker barns fantasi og evne til å utforske verden. Ved å analysere relevant teori og praksis, vil vi belyse hvordan eventyr kan inspirere barn til kreativ tenkning og utforskning av nye ideer. Eventyr ses som nøkler til en verden av undring og oppdagelse, og denne forskningen søker å bidra til et inspirerende læringsmiljø i barnehagen.

Barnehagen er en kritisk arena for barns tidlige utvikling. I et samfunn med økende kulturelt mangfold, er det viktig å forstå hvordan barnehagen kan fremme kulturell bevissthet og «tverrkulturell kompetanse», som innebærer evnen til å forstå og respektere ulike kulturelle særtrekk og å kommunisere effektivt på tvers av kulturelle grenser (Larsen & Slåtten, 2020, s. 127).

I et globalisert samfunn blir barnehager utfordret til å håndtere og inkludere ulike kulturelle perspektiver. Bruken av eventyr fra forskjellige kulturer blir et stadig viktigere pedagogisk verktøy for å fremme kulturell forståelse og inkludering blant barn.

Som Selås og Helland Gujord (2020, s. 201) påpeker, har mange barn en dyp kjærlighet for eventyr, fra de tradisjonelle fortellingene som «Bukkene Bruse» til litterært inspirerte og moderne versjoner som «Bukkene Bruse på badeland». Disse historiene berører universelle temaer og hjelper barn med å uttrykke og bearbeide følelser, men som Melberg (2012, s. 143) påpeker, reiser bruken av «Bukkene Bruse» der formidlingen av det mest kjente norske eventyret i barnehagen spørsmål om hvorvidt denne praksisen legger til rette for alle barns

opplevelse av å bli sett og bekreftet i sin følelse av tilhørighet i barnehagehverdagen?

Denne oppgaven vil undersøke og drøfte hvordan eventyr påvirker barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse. Gjennom dybdeintervjuer og analyse av teori og litteratur, vil vi tilby metoder og verktøy for barnehagepersonalet for å skape inkluderende og kulturelt berikende læringsmiljøer.

1.1 Bakgrunn for valg av tema/problemstilling

Valget av tema for denne bacheloroppgaven er drevet av den økende kulturelle mangfoldigheten i norske barnehager, et fenomen som skyldes globalisering og internasjonal migrasjon. Dette har ført til at barnehager møter barn med et bredt spekter av kulturelle, språklige og religiøse bakgrunner. Lidén (2017, s. 24) beskriver dette som et felles familieprosjekt hvor familiemedlemmer tar kollektive strategier for å sikre familiens velferd og barnas fremtid.

Inspirasjonen til forskningstemaet ble hentet fra en praksisperiode i en flerkulturell barnehage, ble eventyr fra ulike land og kulturer brukt i et to uker langt prosjektarbeid. Forskeren inkluderte i prosjektet barn med ulik etnisk bakgrunn, representert ved kulturer fra Norge, Vietnam, Syria, Kurdistan og Afghanistan.

Prosjektarbeidet tilpasset eventyret «Sinbad sjøfareren» fra den arabiske kulturen for å inkludere elementer fra barnas hjemland. Sinbad besøkte hvert av de fem landene, lærte om deres kulturer og tradisjoner, noe som vekket barnas interesse for å lære om andre land og kulturer. Som en deltakende observatør, i tråd med Dallands (2020, s. 103) metodologi, var forskeren engasjert i barnehagens daglige aktiviteter og observerte barnas interaksjoner og reaksjoner gjennom hele eventyrprosjektet. forskeren brukte barnas nysgjerrighet og utforskende natur som grunnleggende elementer for sin forskning, noe som også er essensielle sider ved vitenskap og forskning (Dahl Bergsland & Jæger, 2022, s. 67).

Denne problemstillingen tar sikte på å utforske «*Hvordan påvirker bruk av eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagen barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse i et flerkulturelt samfunn?*». Thagaard (2021) fremhever at en klar og veldefinert problemstilling er essensiell for å gi forskningsprosjektet en tydelig retning (s. 46). Videre argumenterer Thagaard for at problemstillingen må begrunnes med faglige kriterier, ved å knytte den til relevant forskning og perspektiver som er relevante for prosjektet (2021, s. 47). Med dette

som utgangspunkt, vil oppgaven undersøke hvordan eventyr kan stimulere barns kreativitet og oppfordre til utforskning av nye ideer. Samtidig vil den se på hvordan integrering av ulike kulturelle perspektiver i barnehagens læringsmiljø bidrar til å utvikle barns kulturelle bevissthet og interkulturelle ferdigheter.

1.2 Hva sier rammeplanen

I henhold til Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Utdanningsdirektoratet, 2017) er det et overordnet mål at barnehagen skal være et sted som fremmer mangfold, inkludering og respekt for ulike kulturelle bakgrunner. I tråd med dette fokuset understreker rammeplanen betydningen av å inkludere kulturelt mangfold i barnehagens pedagogiske praksis, og å respektere og anerkjenne urfolks rettigheter og kultur.

«Barnehagen skal bidra til at barna møter et mangfold av eventyr, fortellinger, sagn og uttrykksformer, opplever spenning og glede ved høytlesning, fortelling, sang og samtale» (Utdanningsdirektoratet, 2017) En sentral del av å fremme kulturelt mangfold i barnehagen er å inkludere eventyr og fortellinger fra ulike kulturer. Dette kan bidra til å gi barna muligheter til å utforske og forstå ulike kulturelle perspektiver og uttrykk.

«Alle barnehager skal synliggjøre samisk kultur og bidra til at barn kan utvikle respekt og fellesskapsfølelse for det samiske mangfoldet» (Utdanningsdirektoratet, 2017). Det er også viktig å understreke betydningen av å styrke samiske barns selvfølelse og identitet. Ved å inkludere samiske elementer i barnehagens aktiviteter og miljø, kan barnehagen bidra til å styrke selvfølelsen og identiteten til samiske barn. Dette kan gjøres ved å legge til rette for at samiske barn kan uttrykke seg på sitt eget språk og delta aktivt i barnehagens fellesskap. Det er interessant å merke seg at samiske eventyr ikke bare formidler samisk kultur, men også hjelper oss med å uttrykke universelle tanker om vår forbindelse med naturen og de stadig mer tydelige klimaendringene (Fættén, 2022, s.134).

Gjennom en bevisst integrering av eventyr fra ulike kulturer, inkludert samiske perspektiver, i barnehagens pedagogiske praksis, kan personalet skape et inkluderende læringsmiljø som oppfyller kravene i rammeplanen. Dette fremmer forståelse, respekt og verdsettelse av kulturelt mangfold blant barna.

2.0 Metode

Denne delen av studien gir en omfattende beskrivelse av den metodologiske tilnærmingen som er anvendt for å undersøke den sentrale problemstillingen og besvare de tilhørende forskningsspørsmålene. Den inkluderer en diskusjon av metodevalg, informantutvelgelse, gjennomføring av intervjuer, analyseprosessen, metodekritikk og etiske overveielser.

Valget av forskningsmetode er kritisk for vår tilnærming til og utforskning av temaet. Metoden fungerer som et verktøy som muliggjør innsamling av nødvendig informasjon for å besvare forskningsspørsmålene. Målet er å forstå hvordan eventyr fra ulike land og kulturer påvirker barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse i barnehagen.

En kvalitativ tilnærming er valgt fordi den tillater en dypere dykking inn i fenomenet og fanger opp meninger og opplevelser som ikke kan kvantifiseres (Dahl Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Ved å bruke kvalitative metoder som dybdeintervjuer og observasjoner, utforsker vi barnas reaksjoner og tolkninger av kulturelle eventyr. Kvalitative forskningsmetoder er designet for å utforske og tolke meninger og personlige erfaringer som ligger utenfor kvantifiserbare målinger (Dalland, 2020, s. 54).

Den kvalitative tilnærmingen gir et rikt og detaljert bilde av barnas opplevelser og reaksjoner på eventyrene, noe som er avgjørende for å belyse problemstillingen på en grundig og helhetlig måte (Dahl Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Dette lar oss utforske kompleksiteten i barns kulturelle læring i barnehagen utover det som kan måles.

Metodetriangulering, som Ringdahl (2018) beskriver og Dahl Bergsland & Jæger (2022, s. 31) refererer til, gir et mer inngående innblikk i forskningsmetoden ved å kombinere ulike metoder for å belyse et tema fra forskjellige vinkler. Denne tilnærmingen øker troverdigheten og gir et mer helhetlig bilde av problemstillingen, noe som styrker funnernes validitet og gir en dypere forståelse av problemstillingen. Metodetrianguleringens essens ligger i å bruke flere tilnærminger for å utforske og forklare forskningsfenomenet på en mer omfattende måte.

2.1 Valg av metode

I denne studien er det benyttet kvalitative forskningsmetoder for å dykke ned i de rike og sammensatte sosiale dynamikkene som oppstår når barn engasjerer seg med eventyr fra et mangfold av kulturelle bakgrunner. Denne tilnærmingen er spesielt verdifull for å utforske

temaer som berører personlige og følsomme områder, og hvor det er viktig å bygge et tillitsforhold mellom forsker og deltakere. Thagaard (2021) fremhever at tilgangen til deltakere og forskerens forståelse for feltet er avgjørende faktorer som påvirker metodologisk valg (s. 12).

Kvalitative metoder som dybdeintervjuer og observasjon gir en unik innsikt i individuelle erfaringer og sosiale interaksjoner, og er derfor foretrukket i denne studien (Thagaard, 2021, s. 12-13). Med den digitale tidsalderen har også internettbaserte metoder vokst frem som et fruktbart område for kvalitativ forskning, noe som åpner for innovative tilnærminger som nettintervjuer og kulturanalyser på nett (Thagaard, 2021, s. 13).

Empati og systematikk er to søyler i kvalitativ forskning som Thagaard (2021) anser som uunnværlige (s. 14). Empati tillater forskeren å forstå deltakernes perspektiver på et dypere nivå, mens systematikk sikrer at datainnsamlingen og analysen er grundig og metodisk.

Denne oppgaven tar i bruk en kvalitativ tilnærming for å utforske hvordan eventyr fra forskjellige kulturer kan påvirke og forme barns kulturelle selvbevissthet og deres evne til å navigere i et interkulturelt landskap. Gjennom en detaljert og empatisk analyse av barnas fortolkninger og reaksjoner, vil studien belyse de pedagogiske og sosiale kontekstene som påvirker deres utvikling og læring.

På grunn av praktiske utfordringer knyttet til godkjenning av SIKT forskningsetiske skjemaer, ble dybdeintervjuer med en pedagogisk leder valgt som en alternativ metode for datainnsamling. Denne metoden viste seg å være effektiv for å få et innblikk i de ulike perspektivene som finnes i barnehagemiljøet, og for å belyse hvordan eventyr kan spille en rolle i barns kulturelle og interkulturelle utvikling.

2.2 Dybdeintervju som metode

I denne studien er dybdeintervju valgt som primærmetode for datainnsamling.

Dybdeintervjuer tillater en grundig og omfattende innsamling av informasjon, og gir forskeren muligheten til å utforske informantenes erfaringer, perspektiver og holdninger på en detaljert måte (Dalen, 2019, s. 20). Gjennom dybdeintervjuer kan forskeren gå i dybden på temaet og samle et omfattende datamateriale som gir et helhetlig bilde av problemstillingen.

Dalen fremhever betydningen av å etablere et tillitsfullt forhold mellom forskeren og informantene for å fremme åpenhet og ærlighet under intervjuene (Dalen, 2019, s. 20). Hun understreker også viktigheten av å opprettholde en balanse mellom nærhet og distanse for å sikre en objektiv og kvalitetsmessig datainnsamling.

Dalland (2020) fremhever dybdeintervjuet som en verdifull metode innen kvalitativ forskning, som muliggjør en detaljert utforskning av informantenes subjektive meninger, holdninger og levde erfaringer (s. 68). Denne metoden er spesielt nyttig i studier som involverer barn, hvor forskeren gjennom en intervjusituasjon kan oppnå en dypere forståelse av informantens perspektiv. Samtalen, som er det primære verktøyet i dybdeintervjuer, fungerer som et essensielt redskap i menneskelig interaksjon og tilbyr en gunstig arena for å innhente og forstå informantens synspunkter. Gjennom samtalen, som er hjørnesteinen i dybdeintervjuet, kan forskeren effektivt engasjere seg i meningsfull interaksjon og tilegne seg en forståelse av informantens ståsted (Dalland, 2020, s. 68).

Ved å benytte dybdeintervjuer får forskere tilgang til en unik innsikt som ikke lett lar seg fange gjennom andre metoder. Det gir en mulighet til å engasjere seg i informantenes personlige opplevelser og oppfatninger, noe som er avgjørende for å forstå kompleksiteten i deres holdninger og atferd. Dette understreker betydningen av dybdeintervjuet som et verktøy for å fremme en rikere og mer nyansert forståelse av menneskelige erfaringer.

En utfordring i kvalitative intervjuer er å håndtere forskerens egne følelsesmessige reaksjoner under interaksjonen med informantene. Dalen påpeker nødvendigheten av at forskeren er bevisst på sin egen emosjonelle involvering for å sikre profesjonalitet og objektivitet i forskningsprosessen (Dalen, 2019, s. 20).

Det kan oppstå solidaritetsproblemer når forskeren har en personlig tilknytning til temaet, noe som kan påvirke både intervjuprosessen og tolkningen av dataene. Dalen drøfter hvordan forskeren må balansere sensitivitet overfor informantenes opplevelser med nødvendig distanse for å sikre en objektiv analyse av dataene (Dalen, 2019, s. 21).

Ved formidling av forskningsresultatene understreker Dalen viktigheten av å presentere funnene på en balansert og rettferdig måte, og unngå ensidige fremstillinger som kan påvirke helheten av populasjonen. Hun oppfordrer til etisk refleksjon i rapporteringen av sensitive emner (Dalen, 2019, s. 22). Ved å innlemme Dalens innsikter i bruken av dybdeintervju som metode, kan forskeren sikre en grundig og pålitelig utforskning av forskningsspørsmålet.

«Når forskeren intervjuer er det vanlig å bruke en intervjuguide som er veiledende for hvilke temaer og spørsmål forskeren ønsker å ta opp» (Brottveit, 2018, s. 89). Intervjuguiden er avgjørende for å strukturere og veilede forskningssamtaler. I denne studien ble en grundig utformet intervjuguide brukt, som inneholdt oppvarmingsspørsmål for å etablere en god dialog, spesifikke spørsmål om praksis og implementering, oppfølgingsspørsmål som innebærer å still nye spørsmål til det som nettopp er sagt (Postholm, 2010, s. 70) og enkle spørsmål tilpasset barna, Postholm understreker å være sympatisk, omsorgsfull når man intervjuer barna som unge informanter (Postholm, 2010, s. 166).

Intervjuguiden ga en godt strukturert tilnærming til datainnsamling, som tillot forskeren å tilpasse seg ulike situasjoner og deltakere på en systematisk måte. Denne tilnærmingen resulterte i meningsfulle data som bidro til en dypere forståelse av problemstillingen. Forskeren valgte å benytte seg av en form for ustrukturert intervju med barn, som representerte en glidende overgang mellom semi-strukturerte og ustrukturerte intervjuer (Postholm, 2010, s. 73). Dette valget ble gjort for å gjøre det enklere for barna å delta og bidra med sine perspektiver.

2.3 Deltakere

I intervjuene deltok totalt en pedagogisk leder med utenlandsk bakgrunn, i tillegg til mange barn fra ulike etniske bakgrunner og aldersgrupper (3-6 år). Pedagogiske lederen ble utvalgt basert på deres erfaring og engasjement innen flerkulturell pedagogikk, samt etter anbefaling fra forskerens tidligere praksislærer i flerkulturell barnehage fra andre studieår. Barna ble valgt fra ulike etniske bakgrunner og ulike avdelinger i barnehagen.

2.4 Valg av informanter

I denne studien ble informantene nøye utvalgt med sikte på å sikre et mangfoldig og representativt utvalg som kunne bidra til å belyse problemstillingen på en helhetlig måte. I begrunnelsen for valg av barnehage til bacheloroppgaven, ble det vektlagt en nøye vurdering av ulike faktorer. Gjennom observasjon under praksisperioden det andre året ved DMMH, ble det tydelig at plasseringen i en barnehage med et mangfoldig personale og barn fra ulike etniske og kulturelle bakgrunner ville være passende. Den valgte barnehagen befinner seg i en bydel i Trondheim som preget av en mangfoldig befolkning med innbyggere fra ulike

verdensdeler. Dette valget ble begrunnet med ønsket om å få innsikt i hvordan pedagogisk praksis tilpasses for å møte behovene til et sammensatt og mangfoldig samfunn. Dermed ble barnehagen ansett som et ideelt studiested for å utforske temaer knyttet til eventyr, flerkulturell pedagogikk, interkulturell kompetanse og inkludering i barnehagen. Forskeren bestemte å intervju en erfaren pedagogisk leder som informant i denne barnehagen. Ifølge Postholm (2010) kan begrepet «informant» riktig nok brukes for å beskrive forskningsdeltakeren, som gir forskeren informasjon som deretter blir tolket og presentert i forskningsteksten (s. 84). Den pedagogiske lederen ble valgt for ekspertise og erfaring med å jobbe med flerkulturelle barn kunne tilføre verdifull innsikt i hvordan eventyr fra ulike kulturer påvirker barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse.

Postholm (2010) fremhever betydningen av forskerens relasjon til informantene og tilnærmingen til datainnsamling. I en bacheloroppgave som undersøker eventyrs innflytelse på barns kulturelle bevissthet, er det avgjørende å velge informanter som kan gi innsikt i deres perspektiver innenfor deres sosiale og kulturelle kontekst.

En tillitsfull relasjon mellom forsker og informanter er nødvendig for å samle inn kvalitetsdata og forstå informantenes syn på eventyrene, noe som bidrar til en dypere tolkning av barns reaksjoner (Postholm, 2010, s. 74-75). Dette er spesielt viktig for å utforske temaet i en konkret barnehagekontekst.

I denne sammenhengen, har forskeren etablert en kjennskap til informantene fra tidligere praksis, noe som har skapt et grunnlag for trygghet og tillit under intervjuene. Praksislæreren fra forrige år anbefalte informantene, og noen av barna hadde også en tidligere kjennskap til forskeren. Dette forholdet har vært gunstig for å skape et miljø hvor informanter føler seg trygge nok til å dele sine opplevelser og synspunkter.

2.5 Barnas perspektiver

I tillegg til intervjuet med den pedagogiske lederen, ble det inkludert intervjuer med mange barn fra barnehagen som informanter, som ble valgt med hensyn til deres ulike etniske bakgrunner og alder. Forskeren tar sikte på å gi barn fra ulike aldre og etniske bakgrunner en stemme i studien sin om medvirkning på saker som berører dem (Larsen & Slåtten, 2020, s. 289). I tillegg til å utforske barnas perspektiver på eventyrene de er glade i, inkluderer forskeren en barnegruppe med ulike aldre og etniske bakgrunner som informanter. Dette

valget understreker viktigheten av å inkludere barnas stemmer og erfaringer i forskningen. Som en femåring sitert av Eide og Winger (2003, s. 33) påpeker, er det avgjørende for både barn og voksne å lytte til hverandre. Barna, som er de som virkelig kan formidle hvordan det er å være i barnehagen, trenger å bli hørt og forstått av de voksne. Derfor er det essensielt for forskeren å ta hensyn til barnas erfaringer og perspektiver i studien. Intervjuet med barna ble utført i en atmosfære som lignet på en uformell gruppesamtale. Denne tilnærmingen til gruppeintervjuet kan være nyttig for å oppmuntre barna til å dele ulike opplevelser og utdype beskrivelser av hendelser eller erfaringer de har hatt (Postholm, 2010, s.72).

Gjennom denne sammensetningen av informanter, både en pedagogisk leder og barn, søkte studien å oppnå et bredt spekter av perspektiver og erfaringer knyttet til temaet. Ved å inkludere barna i undersøkelsen, ønsket forskeren å få innsikt i hvordan barn fra ulike kulturelle bakgrunner opplever og responderer på eventyr og fortellinger fra Norge og ulike deler av verden.

Den valgte tilnærmingen med å inkludere både pedagogisk leder og barn som informanter, var avgjørende for å få et omfattende og nyansert bilde av hvordan bruk av eventyr i barnehagepraksis påvirker barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse. Informasjonen samlet inn fra disse informantene bidro til å berike forståelsen av temaet og å svare på forskningsspørsmålene på en grundig måte

2.6 Datainnsamling

Datainnsamlingsstrategien ble gjennomført i form av planlagte og strukturerte intervjuer med forhåndsbestemte spørsmål (Postholm, 2010, s. 69). Intervjuene ble gjennomført både individuelt med en pedagogisk leder og i grupper med barn, og de var preget av et fokus på det menneskelige møtet mellom forskeren og deltakerne. Som beskrevet av Brottveit (2018), er det forskeren som styrer hele forskningsprosessen, fra formulering av spørsmål til tolkning av data. Forskeren la vekt på å skape en trygg atmosfære for deltakerne under intervjuene ved å bruke teknikker som aktiv lytting og anerkjennende respons, som foreslått av Kvale (1996), slik det er referert i Brottveit (2018, s. 119).

Samtidig var det viktig å være oppmerksom på maktdynamikken i møtet. Ifølge Hydén (sitert i Brottveit, 2018, s. 120), kan forskerens behov for informasjon føre til en uønsket

maktutøvelse overfor deltakerne. Derfor var det avgjørende å respektere deltakernes grenser og følelser under intervjuene.

På intervjuene opplevde deltakerne anerkjennelse av sine erfaringer og ønsket et videre vennskap. Dette understreker viktigheten av å balansere empati med etiske hensyn og profesjonell distanse.

Disse prinsippene for datainnsamling, som diskutert av Brottveit (2018), var sentrale for å sikre etisk praksis og respekt for deltakernes integritet og følelser under forskerens intervjuer med voksne og barn.

2.7 Gjennomføring av intervju

Intervjuene ble gjennomført skriftlig med forskeren som referent og ansikt til ansikt for å skape en åpen og tillitsfull atmosfære hvor informantene føler seg komfortable med å dele sine erfaringer og refleksjoner. Intervjuguiden var strukturert, men samtidig fleksibel nok til å tillate utforskning av nye temaer og perspektiver som måtte oppstå underveis, spesielt med barna som deltakere.

2.8 Metodekritikk: Begrensninger og potensialer

En kritisk vurdering av metodologiske begrensninger er essensiell for å sikre studiens gyldighet og pålitelighet. Det er viktig å reflektere over valg av forskningsmetoder, tolkningen av data, og eventuelle forutinntatte holdninger som kan ha påvirket resultatene. Metodologiske utfordringer, som begrensninger i utvalget av deltakere, tidsrammer og tilgang til data, må adresseres åpent for å styrke studiens troverdighet og legge grunnlaget for fremtidig forskning.

Deltakerrepresentasjon er et kritisk punkt i metodekritikken. Ved å begrense deltakere til en pedagogisk leder og barn fra en enkelt barnehage, kan studiens resultater mangle bredere gyldighet og overførbarhet (Dalen, 2019, s. 94). Det anerkjennes at et større og mer variert utvalg av deltakere ville styrke resultatets gyldighet og muligheten for generalisering (Dalland, 2020, s. 138). For å utvide analysen, kunne forskningen ha inkludert flere barnehager og personell for å fange et bredere spekter av perspektiver.

Til tross for metodens begrensninger, ble valget av en enkelt barnehage og spesifikke deltakere gjort med mål om å oppnå en dypere forståelse av den spesifikke konteksten. Dahl Bergsland og Jæger (2022) argumenterer for at intervjuer bør avsluttes når tilstrekkelig materiale er samlet for å kunne drøfte problemstillingen på en grundig måte (s. 32-33). Med dette som utgangspunkt, samlet forskeren tilstrekkelig data fra barna og den pedagogiske lederen for å belyse forskningsspørsmålene. For fremtidige studier anbefales det å inkludere et bredere og mer mangfoldig utvalg av deltakere og kontekster for å sikre en mer omfattende analyse av temaet.

2.9 Pålitelighet

for å være sikker på at en kvalitativ studie er pålitelig, må vi se på hvordan forskeren jobber og hvordan det påvirker resultatene. Noen forskningsmetoder mener at forskeren bør være helt nøytral, men innen kvalitativ forskning det viser seg at det vanskelig å være helt nøytral (Maxwell, 1992, sitert i Dalen, 2019, s. 94). Forskerens subjektivitet kan påvirke studiens pålitelighet, og det er viktig å iverksette tiltak for å sikre troverdige og gyldige funn.

Denne studien representerer et engasjement for å utforske eventyr fra ulike kulturer og deres innvirkning på barn i barnehagen. Forskeren tar «barnehager i internasjonale perspektiv» som et fordypningsemne i et forsøkt på å bidra til å formulere presise spørsmål og berike samtalen med relevant terminologi og forståelse. Det er viktig å anerkjenne begrensningene som følger med et mindre utvalg av informanter og å være forsiktig med å generalisere funnene. Dalland (2020) belyser at forskningsprosessen kan være sårbar for feil, spesielt under transkribering av intervjuer eller når en intervjuperson kan misforstå et spørsmål (s. 63). For å redusere slike feil, understreker Dalland viktigheten av nøye forberedelser. I denne forskningen ble det tatt hensyn til dette ved å stille spørsmål på forskjellige måter til både den pedagogiske lederen og barn for å sikre klarhet. Intervjunotatene ble delt med den pedagogiske lederen for å bekrefte at dennes perspektiver var nøyaktig gjengitt. Ved å gjennomføre intervjuene ansikt til ansikt, ble det oppnådd en grundig og pålitelig innsikt i barnas meninger og erfaringer.

Dalen (2019) understreker betydningen av å etablere god kontakt mellom intervjueren og informantene, spesielt når barn er informanter (s. 39). En god kontakt er avgjørende for å skape et tillitsfullt forhold som legger til rette for troverdig kommunikasjon av barnas opplevelser og erfaringer.

2.10 Etiske hensyn

I gjennomføringen av studien ble det lagt stor vekt på å ivareta deltakernes rettigheter og trivsel på en forsvarlig måte. Anonymitet, samtykke og konfidensialitet ble håndtert nøye, som er essensielt for etisk forskningspraksis (Postholm, 2010, s. 145). Forskeren tok hensyn til mulig sensitive temaer som kunne oppstå under intervjuene og tilbød støtte og oppfølging der det var nødvendig. Barna ble beskyttet i samsvar med retningslinjene fra Nasjonal forskningsetisk komité for samfunnsvitenskap og humaniora (NESH, punkt 12, 2009, referert i Postholm, 2010, s. 153), samt (Backe-Hansen, 2023).

Selv om forskeren benyttet skriftlige intervjuer uten lyd-, bilde- eller videoopptak, ble barnas rettigheter og velvære ivaretatt ansvarlig. Informert samtykke ble sikret fra foreldrene, og spørsmålene ble tilpasset barnas alder og utviklingsnivå. Alle deltakerne hadde rett til å trekke seg fra intervjuet om ønskelig.

2.11 Etiske betraktninger i forskningsprosessen

I gjennomføringen av denne studien har forskeren vært nøye med å ivareta deltakernes integritet og konfidensialitet, i tråd med forskningsetiske retningslinjer. Thagaard (2021) understreker betydningen av å håndtere personidentifiserende opplysninger med forsiktighet, og å sørge for at disse opplysningene lagres sikkert og separat fra annet forskningsmateriale (s. 26). Ved å følge disse retningslinjene, har forskeren bidratt til å skape en trygg og respektfull atmosfære under intervjuene.

Dalen (2019) fremhever at informanter skal motta all nødvendig informasjon for å kunne danne seg en rimelig forståelse av forskningsfeltet, konsekvensene av å delta i prosjektet, og hensikten med forskningen (s. 101). I overensstemmelse med dette, ble den pedagogiske lederen og foreldrene grundig informert om studiens tema og formål før intervjuene. Forskeren forberedte og sendte intervjuguider og spørreskjemaer på forhånd, slik at informanter kunne forberede seg til diskusjonene under intervjuet.

Dessuten ble det sikret at deltakerne ga sitt informerte samtykke muntlig før intervjuene, i henhold til prinsippet om informert samtykke som fremhevet av Thagaard (2021, s. 26) og Dalland (2020, s. 126). Informasjons og samtykkeskjemaer ble distribuert til deltakerne, hvor

formålet med studien og deres rettigheter ble detaljert beskrevet. Postholm (2010) påpeker viktigheten av at deltakerne forstår hva de samtykker til, kjent som «fritt, informert samtykke» (s. 146).

Når det gjelder barnas deltakelse, er det essensielt å oppmuntre dem til å uttrykke sine egne perspektiver og opplevelser. Dette sikrer at forskningen gir et mer komplett bilde av deres situasjon. Dalen (2019) advarer om at barn kan føle seg ukomfortable eller motvillige til å delta hvis de har hatt negative erfaringer knyttet til barnehagen, skolen eller barnevernet (s. 103). Derfor er det avgjørende å sikre at barna gir sitt aktive samtykke til å delta, og at de er forsikret om forskerens taushetsplikt og konfidensialiteten av deres svar.

3.0 Teoretisk rammeverk

I denne delen vil forskeren presentere teoretiske perspektiver som vil danne et grunnlag for analysen av hvordan bruk av eventyr fra ulike land og kulturer påvirker barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse i barnehagen.

3.1 Hva er eventyr

Ifølge Esborg og Alver (som sitert i Store norske leksikon, 2023) «Eventyr er oppdiktede fortellinger som foregår i et magisk univers. Fortellingen kan for eksempel inneholde overnaturlige vesener som troll eller drager, eller folk med magiske evner, eller andre elementer som ikke finnes i virkeligheten».

Ifølge Stokke og Tønnessen (2022, s. 85) og Andersen (2001, s. 194, sitert i Stokke & Tønnessen, 2022) defineres eventyr som formelpregede fortellinger om overnaturlige eller fantastiske hendelser. De har ukjent opphavsmann/-kvinne og er blitt overlevert muntlig gjennom generasjoner. Eventyr kjennetegnes av en enkel struktur med klare kontraster, lite skildring, og enkelt beskrevne personer. Vekten ligger på ytre handling og framdrift, uten dveling ved årsaker og motiver. Denne definisjonen av eventyr, som Stokke og Tønnessen (2022) og Andersen (2001) beskriver, viser hvordan eventyr har en tidløs appell som fortsatt fenger både barn og voksne. Ved å tilby historier om det overnaturlige eller fantastiske, og med en enkel struktur og klare kontraster, appellerer eventyr til barns fantasi og nysgjerrighet.

Den muntlige overleveringen gjennom generasjoner legger til mystikken rundt eventyrene og forsterker deres appell som tidløse fortellinger.

Eventyrenes innflytelse i barnehagepedagogikken er vesentlig. Selås og Gujord (2020) understreker at deres enkle struktur og klart språk gjør dem lett tilgjengelige for barn i alle aldre, og de inspirerer til utforskning av temaer som frykt, vekst, og overvinning av utfordringer (s. 201). Eventyr kan også være et vindu inn i komplekse følelser og er ofte kjent over hele verden. Noen eventyr gir et unikt innblikk i forskjellige kulturer, noe som er verdifullt for barns kulturelle bevissthet (Selås & Helland Gujord, 2020, s 201-202).

3.2 Et eventyr eller en fortelling?

Ifølge Høigård (2021) er fortelling en viktig kommunikasjonsform som innebærer både teksttypen fortelling og selve handlingen å fortelle. Når vi snakker om fortelling som teksttype, inkluderer dette en rekke ulike sjangre, deriblant eventyr, sagn, noveller og beretninger om opplevelser (s.125).

Eventyr skiller seg ut som en spesiell type fortelling på grunn av deres karakteristiske struktur og temaer. De involverer ofte fantastiske elementer, magiske skapninger og moralske budskap som er ment å lære eller underholde. Eventyr formidler ofte universelle sannheter eller verdier på en tilgjengelig og engasjerende måte.

I følge Høigård (2021, s. 127) har fortellinger, inkludert eventyr, en dyp betydning for menneskelig forståelse og erkjennelse. De hjelper oss med å bearbeide og forstå våre egne og andres livserfaringer. Gjennom eventyr kan barn utforske ulike aspekter ved tilværelsen og lære viktige livsleksjoner på en morsom og inspirerende måte. Dermed kan vi konkludere med at eventyr, som en type fortelling, spiller en avgjørende rolle i barns utvikling og læring ved å tilby en fantasifull og meningsfull måte å utforske verden på.

Dette knytter seg til problemstillingen ved å vise hvordan eventyr, til tross for sin enkle form, fortsatt er relevante og populære blant barn i dag. Gjennom sine universelle temaer og evne til å engasjere fantasien, tilbyr eventyr et verdifullt bidrag til barns litterære og kulturelle utvikling. Deres tilpasningsdyktighet til ulike medier og kulturelle kontekster gjør dem også til et viktig element i dagens mediebilde, hvor de fortsetter å bli gjenfortalt og gjenoppfunnet for nye generasjoner av barn.

Barnehagelærere må nøye vurdere hvordan de bruker religiøse fortellinger/eventyr i barnehagen og hvilken plass de har der. Svaret på dette spørsmålet avhenger av hvordan vi forstår og anvender eventyrene. Ifølge Fætten (2022) er i boka «På skattejakt i fortellingsuniverset» presenteres tre dimensjoner for forståelse av eventyr: den allmennmenneskelige, den generelt religiøse og den spesifikt religiøse (s. 96). En tilnærming som vektlegger den allmennmenneskelige dimensjonen kan være hensiktsmessig for å skape et inkluderende eventyrmiljø i barnehagen (Fætten, 2022, s.96). Fætten (2022) understreker også viktigheten å erkjenne at barn kan tillegge religiøse eventyr personlig betydning basert på deres egen forståelse av virkeligheten og gudsbegrepet, uavhengig av tilhørighet til en spesifikk religiøs tradisjon (s.96).

3.3 Tverrkulturelle fortellinger i barnehagen: Identitetsbygging blant barn fra ulike bakgrunner

«Fortellinger fra andre kulturer kan også bidra til å styrke det vi kan omtale som barnehagens kollektive identitet. Som en følge av dette kan vi også styrke flerspråklig barns selvfølelse og personlig identitet» (Husby & Kibsgaard, 2014, sitert i Alfheim & Fodstad, 2020, s. 75). Dette sitatet antyder at å inkludere fortellinger fra ulike kulturer i barnehagen ikke bare beriker barnehagens felles identitet, men det kan også ha en positiv innvirkning på flerspråklige barns selvfølelse og personlige identitet. Med andre ord, ved å eksponere barna for ulike kulturelle fortellinger, kan barnehagen bidra til å skape et inkluderende miljø som anerkjenner og verdsetter mangfoldet blant barna, og dette kan igjen styrke barnas tro på seg selv og deres følelse av hvem de er.

3.4 Narrative samspill som pedagogisk verktøy i barnehagen

I den siste praksisperioden implementerte forskeren som student «narrative samspill» som et sentralt verktøy i utviklingsarbeidet ved praksisbarnehagen (Johansson & Pramling Samuelsson, 2015, s. 44). Dette innebar at personalet engasjerte barna i lek gjennom fortellinger som tok dem med på imaginære reiser med en båt, toget, flyet, teppet eller en stor fugl til skogen, øyer i havet, jungel, Nordpolen, ørken og ulike steder rundt om i verden. Denne metoden ga barna en unik mulighet til å utforske og lære om forskjellige kulturer,

samtidig som de deltok aktivt i skapelsen av historiene. Denne tilnærming også utvikler barnas fantasi (Johansson & Pramling Samuelsson, 2015, s. 185).

Zachrisen (2015) understreker at fortellinger er fundamentale for lek og fantasering på en delt lekearena og utgjør en integrert del av barns kultur (s. 125). I tillegg er det en tydelig gjensidig støtte mellom barns narrative kompetanse og lek; Utforskning av fortellinger oppmuntrer til lek med vekt på rollespill, og rollespill styrker igjen barnas narrative ferdigheter (Zachrisen, 2015, s. 126).

Den anvendte tilnærmingen til narrative samspill representerer ikke bare en kreativ tilnærming til pedagogisk praksis, men fremhever også viktigheten av å integrere kulturelt mangfold i barnehagens læringsmiljø. Ved å introdusere barna for fortellinger om reiser og opplevelser fra ulike deler av verden, blir de eksponert for og oppmuntret til å reflektere over og verdsette det kulturelle mangfoldet i verden rundt dem. Slik blir narrative samspill en kraftfull metode for å fremme, lek, læring, empati og inkludering blant barna i barnehagen (Zachrisen, 2015; Johansson & Pramling Samuelsson, 2015).

3.5 Fantasilitteratur og kulturelt mangfold i barnehagen

Fantasi er fundamentet for kreativitet, og ifølge Vygotskij er hele vår kulturelle verden et produkt av menneskelig fantasi (Johansson & Pramling Samuelsson, 2015, s. 15). I barnehagens magiske atmosfære markerer fraser som «Det var en gang» og «snipp snapp snute» ikke bare begynnelsen og slutten på en fortelling, men også starten på barnas egne eventyr (Alfheim & Fodstad, 2020, s. 82). Ved å benytte en fortellermal fremfor ferdigskrevne eventyr, inviterer barnehagelærerne barna til å skape og fortelle sine egne historier, noe som fremmer deres kreativitet.

Stokke & Tønnessen (2022) beskriver fantasilitteraturen som et magisk speil som utforsker grensene mellom virkelighet og fantasi. Forfattere som Tolkien og Rowling har skapt levende verdener fylt med komplekse ord og symboler (Stokke & Tønnessen, 2022, s. 107). Historier som Gilgamesh-eposet, som utforsker heroiske eventyr og den evige kampen mellom godt og ondt, har inspirert fantasilitteraturen gjennom tidene (Stokke & Tønnessen, 2022, s. 107).

Fantasilitteraturen utforsker dype ønsker og eksistensielle spørsmål gjennom symbolske narrativer. Verker som Astrid Lindgrens «Pippi Langstrømpe» og Tolkiens «Midgard»

fungerer som metaforiske speil av virkeligheten (Stokke & Tønnessen, 2022, s. 109). Denne litteraturen henter elementer fra kulturelle fortellinger og mytologiske strukturer fra hele verden, og viser at fantasilitteraturen er en global arv av mytiske fortellinger (Pringle, 2006, sitert i Stokke & Tønnessen, 2022, s. 110).

På samme måte som eventyrenes magi, kan ulike eventyr fra forskjellige kulturer introdusere barna for en ny dimensjon av verden i barnehagen. Ved å la barna utforske spennende historier fra ulike deler av verden under samlingsstundene, åpner barnehagen dører til en verden av kulturell rikdom og forståelse. Gjennom disse eventyrene kan barna drømme seg bort til fjerne land og oppleve nye perspektiver, mens de lærer å verdsette den fantasifulle mangfoldigheten som omgir dem.

Barnehagen kan betraktes som en kreativ arena som utvider barnas fantasi og fremmer en dypere respekt for den mangfoldige kulturelle rikdommen i verden. Det er ikke overraskende at mange barn identifiserer seg med eventyr fra ulike kulturer, for eksempel historier som Rødhette og Makwelani, hvor en ung helt eller heltinne tar ansvar og møter farer på egen hånd (Alfheim & Fodstad, 2020, s. 78-79). Disse fortellingene gir barn en mulighet til å utforske ulike perspektiver og verdier på en engasjerende måte, samtidig som de fremmer forståelse og respekt for kulturelt mangfold. Barn kan kjenne seg igjen i karakterene og handlingene i disse eventyrene, noe som gjør det lettere for dem å relatere til historiene og lære verdifulle leksjoner om ansvar, mot og selvstendighet.

3.6 Eventyrenes rolle i kulturell formidling og identitetsbygging

Eventyrene er en integrert del av vår kulturelle arv og spiller en viktig rolle i formidlingen av universelle verdier og livsleksjoner. De rike narrative i eventyrene gir innsikt i menneskets psykologi og har historisk sett bidratt til å forme vår tankegang og atferd. Birkeland, Mjør, og Teigland (2019) påpeker at eventyrene reflekterer kampen mellom godt og ondt, utforskningen av menneskets indre natur, og ønsket om å overvinne hindringer (s. 46). Disse temaene er like relevante i dag og kan sees i lys av selvutvikling og mestring.

Eventyrsjangerens struktur, som ofte følger et mønster av mangel, oppdrag, reise, kamp og seier, gir innsikt i hvordan vi mennesker håndterer motgang og streber etter å nå våre mål (Birkeland, Mjør, & Teigland, 2019, s. 50). Heltens reiser i eventyrene kan inspirere og veilede oss i vår egen livsreise.

Psykologiske aspekter ved eventyr blir også utforsket, hvor Bettelheim, basert på Freuds teorier, foreslår at eventyrene kan hjelpe barn med å bearbeide følelsesmessige utfordringer på et ubevisst nivå (Birkeland, Mjør, & Teigland, 2019, s. 57). Dette viser til eventyrenes potensielle terapeutiske verdi for barns mentale helse.

Jorun Fougner diskuterer forholdet mellom fortellinger og identitet, og hvordan folkeeventyr i den indoeuropeiske tradisjonen har spredd seg og delt strukturelle likheter på tvers av kulturer (Fougner, 2005, s. 17, sitert i Alfheim & Fodstad, 2020, s. 81). Barnehager har en nøkkelrolle i å presentere disse eventyrene for å fremme inkludering og kulturell bevissthet (Kibsgaard & Husby, 2014, s. 30, sitert i Alfheim & Fodstad, 2020, s. 81), noe som er spesielt viktig gitt at mange barn i norske barnehager har flerkulturell bakgrunn.

Inkludering av eventyr fra ulike kulturer i barnehagen kan styrke barnas identitet og følelse av tilhørighet, og bekrefte deres kulturelle bakgrunner (Alfheim & Fodstad, 2020, s. 82). Dette skjer gjennom å gi rom for barnas egne fortellinger og erfaringer, samt å oppmuntre til dialog og refleksjon rundt kulturelle ulikheter og likheter.

I dagens komplekse samfunn har eventyrene fortsatt en viktig rolle ved å tilby innsikt og relevans som beriker vår forståelse av oss selv og verden rundt oss.

3.7 Flerkulturell forståelse og kulturell selvbevissthet

«Flerkulturell forståelse» kan defineres som en dyp innsikt i ulike kulturelle perspektiver og praksiser, inkludert ens egen og andre kulturer. Dette innebærer å kunne forstå hvordan kultur påvirker folks verdier, normer og atferd, samt å kunne sette seg inn i andres kulturelle bakgrunn og erfaringer (Larsen & Slåtten, 2020, s. 127). Det er en anerkjennelse av mangfoldet og kompleksiteten i kulturelle identiteter og et viktig skritt mot å bygge broer mellom ulike kulturelle grupper. Å ha flerkulturell forståelse innebærer å forstå ulike kulturer og deres betydning, mens tverrkulturell kompetanse i barnehagen handler om å kunne kommunisere og samhandle effektivt med personer fra ulike kulturelle bakgrunner og hjelper personalet i barnehagen å svare på nysgjerrige barn (Larsen & Slåtten, 2020, s. 132-133). Dette understreker viktigheten av å introdusere barn for ulike kulturelle perspektiver gjennom eventyr i barnehagen, og hvordan dette kan bidra til å utvikle deres evne til å forstå og respektere mangfoldet i samfunnet.

Det er også viktig at barnehagelærere har kulturell bevissthet i møte med barn (Stordal & Schram, 2022, s. 19). Dette innebærer viktigheten av at barnehagelærere har kulturell bevissthet i sin interaksjon med barn. Det peker på behovet for at barnehagelærere forstår og respekterer ulike kulturelle bakgrunner blant barna de jobber med. Kulturell bevissthet er viktig fordi den bidrar til å sikre at barnehagelærere er i stand til å forstå, verdsette og respektere mangfoldet av kulturelle bakgrunner blant barna i barnehagen. Ved å være kulturelt bevisste kan lærerne bedre tilpasse sitt pedagogiske arbeid og integrere eventyr fra ulike land og kulturer på en måte som fremmer barnas kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse. Dette bidrar til å skape et inkluderende læringsmiljø hvor barna kan lære om og fra hverandre, samtidig som de utvikler respekt og forståelse for mangfoldet i samfunnet.

3.8 Etnosentrisme og kulturel relativisme

Etnosentrisme er en tendens til å vurdere andre kulturer ut fra ens eget kulturelle ståsted (Sand, 2021, s. 85). Det innebærer å betrakte ens egen kultur som overlegen eller som den normative standarden for vurdering av andre kulturer. Dette kan føre til fordommer, misforståelser og manglende respekt for andre kulturer.

På den annen side representerer kulturel relativisme kulturelt relaterende tilnærminger, som betyr at man prøver å forstå og etterstrebe en objektiv tilnærming i forhold til andre kulturer (Larsen & Slåtten, 2020, s. 131). Dette innebærer å legge til side egne holdninger og eventuelle fordømmelser for å ta en mer åpen og nysgjerrig tilnærming til andre kulturer. Det oppfordrer til å forstå andres skikker og verdier i deres egen kontekst, uten å vurdere dem ut fra ens eget kulturelle ståsted. Dette fremmer respekt, toleranse og forståelse for mangfoldet som eksisterer mellom ulike kulturer. Gjennom å praktisere kulturel relativisme i valg av eventyr, kan barnehagepersonalet bidra til å skape et læringsmiljø som fremmer interkulturell forståelse og respekt blant barna. Ved å eksponere barna for ulike kulturelle perspektiver gjennom eventyr, kan de bidra til å utvikle barnas kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse.

Dermed blir det tydelig at bruk av eventyr fra ulike kulturer og land i barnehagen kan være en effektiv måte å gjennomføre prinsippene om kulturel relativisme og motvirke etnosentrisme. Dette støtter opp under målet om å skape et inkluderende læringsmiljø og en multikulturell pedagogikk i barnehagen som innebærer å lære om egne røtter og kultur (Sand, 2021, s. 220)

der barna kan utforske og verdsette mangfoldet av kulturer og perspektiver som finnes i verden gjennom å høre eventyrer fra ulike kulturer og land.

3.9 Interkulturell kompetanse

Interkulturell kompetanse er en fundamental ferdighet for barnehagelærere, nødvendig for å håndtere mangfoldet i dagens barnehagemiljøer, som Stordal og Schram (2022) påpeker. Det er avgjørende for effektiv samhandling i et flerkulturelt samfunn (s. 19). Deardorff (2006) definerer interkulturell kompetanse som evnen til å kommunisere og samspille effektivt med mennesker fra ulike kulturelle bakgrunner, noe som krever kunnskap, empati, respekt og fleksibilitet. Barnehagelærere må være bevisste på sin egen kulturelle bakgrunn og forståelsen av ulike kulturelle perspektiver for å skape et inkluderende læringsmiljø (Stordal & Schram, 2022, s. 19).

Fortellinger er et essensielt verktøy for å fremme interkulturell kompetanse i barnehagen og anerkjenner betydningen av narrativer som en kilde til kunnskap om både ens egen og andres kultur (Stordal & Schram, 2022, s. 22). Ved å reflektere over egne verdier og normer, kan barnehagelærere utvikle et profesjonelt språk for verdier og bevege seg mot større interkulturell kompetanse (Johansson & Rotle, 2018, sitert i Stordal & Schram, 2022, s. 23).

Dypedahl og Bøhn (2017) fremhever viktigheten av å utvikle «interkulturell empati» blant barnehagepersonell for å forstå og akseptere ulikheter og likheter mellom kulturelle grupper (s. 30). Zachrisen (2020) fremhever at det er essensielt for barnehagepersonalet å skape autentiske og ekte møter med barna, som tar hensyn til deres kulturelle erfaringer for å hindre følelsen av fremmedgjøring eller utenforskap (s. 41). Dette perspektivet er viktig for å utvikle en interkulturell kompetanse som ikke bare anerkjenner, men også verdsetter mangfoldet av kulturelle uttrykk og erfaringer barna bringer med seg inn i barnehagens fellesskap.

Personalets interkulturelle kompetanse kommer spesielt til uttrykk gjennom bruken av eventyrer fra ulike kulturer i barnehagen. Ved å velge og formidle eventyrer fra ulike deler av verden viser personalet sin bevissthet om og respekt for mangfoldet av kulturelle bakgrunner blant barna. Dette gir barna muligheten til å utforske ulike perspektiver, verdier og tradisjoner, samtidig som det bidrar til å styrke deres kulturelle identitet og forståelse. Dermed blir eventyrene et effektivt verktøy for å fremme interkulturell læring og utvikling i barnehagen.

3.10 Inkluderende pedagogikk i barnehagen

Inkludering i barnehagens daglige aktiviteter er avgjørende for barns frihet til å forme sin egen identitet. Larsen og Slåtten (2020) påpeker at manglende inkludering i lek og aktiviteter begrenser barnets reelle frihet til å forme sin identitet (s. 312). Dette prinsippet er spesielt relevant når det gjelder inkludering av eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagens leseaktiviteter. Halsauet Frønes og Glasser (2019) understreker viktigheten av at barnehagepersonalet tar ansvar for at alle barn føler seg ivaretatt og inkludert, og at barnehagelæreren skaper tid og rom for at dette skal være synlig og ta en stor del av barnehagehverdagen (s. 115).

Ved å inkludere eventyr fra forskjellige kulturer, gir barnehagen barn muligheten til å delta i en mangfoldig kulturell opplevelse. Dette gjenspeiler det samfunnet de lever i og gir dem eksponering for ulike perspektiver, tradisjoner og verdier. Slik kan barna forme sin identitet i en stadig mer globalisert verden.

Når barn opplever inkludering gjennom eventyr fra ulike land og kulturer, får de muligheten til å identifisere seg med forskjellige kulturelle bakgrunner. Dette styrker deres følelse av tilhørighet i et flerkulturelt samfunn og bidrar til å motvirke den begrensede friheten som oppstår når inkludering mangler. Barna får muligheten til å utforske og omfavne sin egen identitet på en mer autentisk og fri måte.

Husby og Kibsgaard (2014), som sitert i Alfheim og Fodstad (2020), hevder at fortellinger fra andre kulturer kan styrke barnehagens kollektive identitet og flerspråklige barns selvfølelse og personlig identitet (s. 75). Den interkulturelle pedagogikken understreker viktigheten av å inkludere ulike kulturelle perspektiver i barnehagens læringsmiljø.

Ved å benytte seg av eventyr som representerer forskjellige kulturer, kan barnehagen skape et inkluderende læringsmiljø. Dette gir barna muligheten til å utforske og verdsette mangfoldet i samfunnet, noe som igjen styrker deres selvfølelse og personlige identitet.

Alfheim og Fodstad (2023) oppfordrer til å ta i bruk et større mangfold av både norske folkeeventyr og eventyr som representerer barnas og de ansattes ulike kulturelle bakgrunner (s. 103). Ved å inkludere et bredt spekter av eventyr, kan barnehagen fremme forståelse og respekt for mangfoldet blant barna.

Det gjensidige forholdet mellom inkludering av ulike kulturelle perspektiver og styrkingen av barns identitet og selvfølelse er et sentralt tema i interkulturell pedagogikk. Dette understreker

viktigheten av å implementere et mangfoldig og inkluderende pedagogisk miljø gjennom eventyr som tar hensyn til barnas kulturelle mangfold og bidrar til deres positive identitetsutvikling.

3.11 Flerkulturelt samfunn i Norge

I dagens flerkulturelle samfunn blir behovet for å forstå og verdsette ulike kulturer stadig viktigere, spesielt i barnehagepedagogikk og barnelitteratur. Eventyr og reiselitteratur står frem som mektige verktøy for å formidle kulturelle forskjeller og felleskap (Stokke & Tønnessen, 2022, s. 321). I eventyr som *Skylappjenta*, og *Yoko Onurs*, dobbeltliv utforskes det komplekse landskapet av kulturelle identiteter, og gjennom disse tekstene inviteres barn til å reflektere over sin egen og andres kulturer. (Stokke & Tønnessen, 2022, s. 325).

Reiselitteratur, som ofte fremhever forskjellene og likhetene mellom ulike kulturer, gir oss et unikt innblikk i individuelle karakterers møte med det ukjente. Denne litteraturen utfordrer ikke bare leserens forståelse av andre kulturer, men også deres egne forståelsesformer og identitet. Ved å inkludere reiser i fortellinger som «Askeladden og de gode hjelperne», demonstreres hvordan kulturelle verdier og idealer formes og utfordres gjennom interaksjoner mellom ulike samfunnsklasser og kulturer (Stokke & Tønnessen, 2022, s. 322).

Norsk barnelitteratur gjenspeiler det flerkulturelle landskapet i dagens samfunn på ulike måter. Noen tekster presenterer direkte flerkulturelle temaer, mens andre, som «*Skylappjenta*», utforsker og problematiserer kulturmøter på mer subtilt vis. Disse verkene tematiserer identitet, kulturmøter og kompleksiteten i et sammensatt samfunn, og dermed utfordrer de barn til å reflektere over og utforske relasjonene mellom ulike kulturer.

I tillegg til den generelle flerkulturelle litteraturen, har samisk kultur og litteratur fått økt oppmerksomhet. Etter å ha blitt påvirket av politisk styrt forningspolitikk gjennom store deler av forrige århundre, blir nå samisk kultur og historie anerkjent og integrert i utdanningssystemet. Gjennom samiske kulturfortellinger som «*Luottat saniin, Spor i ord*» og «*Durrebjørnen og skuterloypa*» blir barn introdusert for samisk kultur og tradisjoner på en måte som både fremhever språklige forskjeller og verdsetter den rike kulturarven til det samiske folket (Stokke & Tønnessen, 2022, s. 326).

I sin helhet viser disse litterære verkene hvordan barnelitteratur kan være en kraftfull arena for å fremme barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse. Ved å utforske ulike kulturelle perspektiver og tradisjoner gjennom eventyr, reiselitteratur og samiske fortellinger, kan barnehagen spille en sentral rolle i å skape et inkluderende læringsmiljø som fremmer forståelse, respekt og toleranse i det stadig mer flerkulturelle samfunnet

4.0 Analyse og funn

4.1 Analysemetodikk

I denne studien ble det anvendt en analysemetode med en kvalitativ tilnærming for å utforske og forstå de dominerende temaene som kom frem i datasettet. Forskeren fokuserte på deltakernes perspektiver, uttrykt gjennom deres egne ord, for å identifisere mønstre, tendenser og forbindelser innenfor dataene. Denne metodikken tillot en inngående analyse av det studerte fenomenet, og ved å sammenligne informasjon på tvers av informanter, ble det mulig å avdekke gjennomgående mønstre som bidro til å adressere forskningsspørsmålene på en omfattende måte. Tematisk analyse ble benyttet som et verktøy for å oppnå en dypere forståelse av deltakernes meninger og erfaringer, noe som er essensielt for å belyse kompleksiteten i det kvalitative forskningslandskapet (Thagaard, 2021, s. 171).

4.2 Tilnærming til data

Dataene ble først gjennomgått grundig for å sikre en helhetlig forståelse, etterfulgt av koding og kategorisering av relevante sitater. Dette arbeidet resulterte i identifiseringen av nøkkeltemaer og sammenhenger som dannet grunnlaget for de overordnede funnene og konklusjonene (Thagaard, 2021, s. 171).

4.3 Temaanalyse

Temaanalysen ble utført med fokus på de temaene som ble representert av de to informantene i prosjektet, nemlig den pedagogiske lederen og gruppen av barn. Hvert tema ble undersøkt grundig for å oppnå en dyp forståelse av deres perspektiver. Dette inkluderte sammenligninger av dataene som ble samlet inn fra både den pedagogiske lederen og barnegruppen, med mål om å få en helhetlig forståelse av tema (Thagaard, 2021, s. 171).

4.4 Etnosentrisme og kulturrelativisme

Den Pedagogiske lederen påpekte under intervjuet at personalet i barnehagen ikke bevisst nok formidler eventyr fra ulike land og kulturer. For eksempel nevnte at det typisk blir presentert klassiske norsk eventyr og noen europeiske eventyr som Snøhvit, men at det mangler representasjon fra andre verdensdeler. Dette kan indikere en tendens til etnosentrisme, hvor en kultur prioriteres over andre i pedagogisk praksis. Den pedagogiske lederen nevnte at på Samenes nasjonaldag den 6. februar blir inkludert samisk eventyr om naturen og samisk kulturelle tradisjoner. Ved å reflektere kritisk og kreativt over disse observasjonene, kan personalet bidra til å skape et mer inkluderende læringsmiljø for alle barna i barnehagen. Når det gjelder juletiden, påpekte den pedagogiske lederen at barnehagen markerer jul med tradisjonelle norske juleeventyr og aktiviteter. Men hva med barna med andre kulturelle bakgrunner som ikke feirer jul på samme måte? Dette kan være et eksempel på etnosentrisme, en ubevisst prioritering av en kultur over andre i pedagogisk praksis. Personalet kan ha gode intensjoner, men mangelen på mangfold i markeringen kan signalisere en manglende forståelse for betydningen av å inkludere ulike perspektiver.

For å adressere disse utfordringene, kunne personalet ha utforsket alternative måter å markere høytider på som inkluderer forskjellige kulturelle tradisjoner. Dette kunne inkludert å presentere barna for juleeventyr fra ulike deler av verden eller å inkludere andre fortellinger som inneholder ulike kulturelle elementer i markeringen, som i tråd med Rammeplanen som fastslår at «Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi» (Utdanningsdirektoratet, 2017). Dette ville ikke bare ha gitt barna et bredere perspektiv, men det ville også ha bidratt til å fremme kulturrelativisme og respekt for ulike kulturelle uttrykk.

4.5 Kulturell mangfold

I intervjuet uttrykte den pedagogiske lederen bekymring over den dominerende praksisen med å formidle hovedsakelig norske og europeiske eventyr i barnehagen. Denne praksisen ble kritisk vurdert som begrensende, ettersom den ikke reflekterte det rike kulturelle mangfoldet som fantes blant barna og personalet. Det ble påpekt at barnehagens eventyrfortellinger hovedsakelig besto av fortellinger fra en ensidig kulturell bakgrunn, noe som ikke ga rom for representasjon av det flerkulturelle samfunnet som barnehagen faktisk var en del av.

Den pedagogiske lederen nevnte at de går på tur til biblioteket i nærheten av og til, og at barnehagen legger til rette for ukentlige besøk til det lokale biblioteket. Disse turene gir barna en mulighet til selvstendig å utforske et mangfold av bøker, noe som igjen eksponerer dem for litteratur, bilder fra forskjellige land og kulturer. Denne praksisen støttes av Johansson og Samuelssons (2015) syn på biblioteket som en arena for møter mellom barn, lærere og foreldre, og som et sted for kulturmøter (s. 116). Forskeren synes at denne praksisen åpner opp for muligheten at lærerne kan invitere foreldrene på samlingsstunder på biblioteket til å bidra med å formidle eventyr fra deres hjemland. Dette initiativet kan berike barnehagens kulturelle repertoar og styrke samarbeidet mellom hjem og barnehage.

Det ble erkjent et presserende behov for å revidere og utvide denne praksisen for å inkludere et bredere spekter av eventyr og fortellinger fra forskjellige kulturer og verdensdeler. En slik mangfoldig tilnærming kan fungere som en brobygger mellom ulike kulturelle identiteter. Ved å integrere et mangfold av fortellinger, kunne barnehagen fremme en dypere forståelse og respekt for kulturelt mangfold blant barna, noe som er avgjørende i deres utvikling av interkulturell kompetanse.

4.6 Interkulturell kompetanse

Den pedagogiske lederen understreket viktigheten av eventyr for å fremme interkulturell kompetanse. Det ble imidlertid påpekt at det er utfordrende å observere konkrete resultater av denne praksisen, noe som tyder på et behov for en systematisk evaluering for å bedre forstå hvordan eventyrene faktisk påvirker barnas interkulturelle læring.

Den Pedagogiske lederen rapporterte også at under samlingsstunden i barnehagen, blir barna engasjert i «samtaler» om deres kulturelle opprinnelse. Selv om disse samtalene ikke forekommer daglig, utgjør de en integrert del av samlingsstundens aktiviteter. De fungerer som en vital plattform for utveksling av kulturelle erfaringer og synspunkter, og bidrar til å bygge bro mellom de ulike kulturene barna representerer, samtidig som de styrker deres interkulturelle kompetanse.

Eriksen Ødegård (2007), referert av Selås og Helland Gujord (2020, s. 202), fremhever at samtalefortellinger eller fortellinger som barn og voksne skaper sammen har et stort potensial for å engasjere barna ved å knytte an til deres interesser. Disse fortellingene tillater barna å dele personlige historier fra deres hjemmeliv, noe som gir personalet verdifull innsikt i barnas

individuelle kulturelle bakgrunner. Dette er spesielt betydningsfullt for flerspråklige barn, da det gir dem muligheten til å uttrykke seg og dele sine unike opplevelser og perspektiver (Selås & Gujord, 2020, s. 202).

Gjennom en grundig analyse av disse fortellingene og samtalene, kan vi oppnå en dypere forståelse av hvordan barna oppfatter og interagerer med kulturelt mangfold. Denne innsikten er uvurderlig for barnehagens arbeid med å støtte og utvide barnas interkulturelle kompetanse, en nøkkelkompetanse som er essensiell for å håndtere et stadig mer globalisert samfunn.

4.7 Foreldrenes rolle

Ifølge den pedagogiske lederen er det en bekymring at foreldrene ikke involveres i valg og presentasjon av eventyr og fortellinger fra ulike kulturer, til tross for det betydelige etniske mangfoldet som finnes i denne barnehagen. Dette gapet mellom barnehagens praksis og foreldrenes forventninger eller verdier når det gjelder kulturelt mangfold er problematisk. Det er viktig å undersøke årsakene til denne mangelen på deltakelse og å vurdere hvordan foreldre kan engasjeres mer effektivt i barnehagens aktiviteter og benyttes som en verdifull kulturell ressurs. Glasser (2018) understreker viktigheten av et godt samarbeid og kommunikasjon mellom barnehagen og familien for barnets trivsel og utvikling gjennom å oppmuntre til dialog, og gi foreldremuligheter for medvirkning (Glasser, 2018, s.78).

4.8 Språklige og kulturelle forskjeller

En grundig utforskning av hvordan språklige og kulturelle forskjeller håndteres i praksis kan gi verdifull innsikt i barnehagens inkluderende miljø. Dette blir spesielt tydelig i lys av observasjonene fra intervjuet med den pedagogiske lederen, som påpekte behovet for å inkludere flere kulturelle perspektiver i barnehagens praksis. Samtidig reflekterer barnas svar en generell interesse for eventyr og fantasi, men avdekker også en begrensning i deres eksponering for internasjonale fortellinger.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Utdanningsdirektoratet, 2017) understreker viktigheten av å anerkjenne og synliggjøre språklige og kulturelt mangfold. Dette blir tydelig i lys av pedagogiske lederens bemerkninger om behovet for å lære barna om deres egne kulturer og land gjennom bruk av eventyr.

Forskeren synes at en grundig analyse av hvordan språklige og kulturelle forskjeller håndteres i praksis, både ut fra pedagogiske ledernes perspektiv og barnas erfaringer, kan avdekke eventuelle barrierer som hindrer inkludering og deltakelse. Ved å identifisere og adressere disse barrierene kan barnehagen skape et mer støttende og inkluderende læringsmiljø for alle barna.

4.9 Flerkulturell pedagogikk

I barnehagens pedagogiske praksis fremhevet den pedagogiske lederen behovet for flerkulturell pedagogikk, hvor barna får muligheten til å lære om sine egne kulturer samt landene deres foreldre kommer fra. Dette indikerer en bevissthet om viktigheten av å inkludere kulturelt mangfold i barnas læringsmiljø. Eventyr fremheves som et effektivt verktøy for å oppnå dette målet.

En kritisk pedagogisk tilnærming kan være avgjørende for å utfordre og analysere maktdynamikken som kan eksistere i pedagogiske settinger. Sand (2021) understreker betydningen av flerkulturell pedagogikk for å hjelpe barna med å forstå deres egen kultur og for å forebygge fordommer og diskriminering blant alle barn (s. 220). Dette peker på hvor viktig er det å inkludere kritiske perspektiver i pedagogisk praksis for å sikre at barna utvikler en bevissthet om kulturelt mangfold og respekterer ulike kulturelle perspektiver.

4.10 Barnas perspektiver og fantasi

Barnas svar på spørsmålene til forskeren var så imponerende, morsomme og overaskende. Da forskeren stilte barna om hvor har de lyst å reise. Eksempler på svarene omfattet ulike steder i verden, fra Pirbadet i Trondheim, Tyrkia og Afrika til sjokoladefjellet, regnbue, dinosaurer og bli venner med dem, bondegård og ri på hester og draga, robotplanet. Alle disse fantastiske svarene viser barnas eventyrlyst og nysgjerrighet. De ønsker å utforske nye verdener og viser deres vilje spennende opplevelser og læring.

Barnas svar på spørsmål om eventyr avslører både deres generelle interesse for slike fortellinger og deres fantasi når de forestiller seg forskjellige kulturelle narrativer. Dette indikerer en positiv utvikling av deres kulturelle bevissthet, men samtidig peker det på en begrensning i deres eksponering for internasjonale fortellinger. Et barn uttrykte for eksempel

et ønske om å reise til Afrika og se på sjiraffer, og grep entusiastisk en stor bildebok fra hyllen som illustrerte dyrelivet i Afrika.

Dette illustrerer ikke bare barnets nysgjerrighet, men også verdien av å presentere kulturelle temaer gjennom eventyr. Ifølge Alfheim og Fodstad (2020) deler afrikanske og norske dyreeventyr lignende trekk når det gjelder hvordan dyreslag har fått spesielle egenskaper (s. 81). Dette viser den universelle appell og relevansen av slike fortellinger på tvers av kulturer. Når barnehagepersonalet formidler slike dyreeventyr, er det viktig å reflektere over den kulturelle betydningen og relevansen av fortellingene. Dette bidrar til å fremme forståelse, respekt og nysgjerrighet for ulike kulturer blant barna. I tillegg nevnte noen barn superhelter som forskeren ikke er kjent med, noe som antyder at deres fantasi og kreativitet blomstrer når de utforsker forskjellige eventyr. Det er imidlertid bemerkelsesverdig at de fleste barna knyttet seg mest til norske eventyr, noe som kan tyde på en tendens til å være mer kjent med lokale fortellinger og kulturelle referanser.

Denne situasjonen viser viktigheten av å utvide barnas eksponering for ulike kulturelle fortellinger og perspektiver. Mens norske eventyr kan være en del av deres kulturelle arv, er det også nødvendig å inkludere internasjonale fortellinger for å fremme deres interkulturelle kompetanse og forståelse. Samtidig bør personalet være oppmerksomme på barnas fantasifulle tilnærming til eventyr, da dette kan være en kilde til både glede og læring. Å oppmuntre til utforskning av nye fortellinger og åpne opp for internasjonale narrativer kan bidra til å utvikle barnas fantasi og forståelse av mangfoldige kulturelle uttrykk.

I intervjuet fremhevet den pedagogiske lederen hvordan eventyrlitteraturen ikke bare fortelles i barnehagen, men også tas med ut under utflukter i skogen eller nærområdet. Barna knytter ofte magiske skapninger og figurer fra disse eventyrene til steder de oppdager i naturen. Dette illustrerer hvordan fantasien kan utvides til å omfatte ulike kulturer og steder gjennom eventyrenes fortellinger, noe som kan berike barnas opplevelser og stimulerer deres fantasi om verden.

4.11 Musikk og språk som pedagogiske verktøy

Den pedagogiske lederen understreket også at det i barnehagen av og til blir sunget sanger på andre språk, og at tall også blir talt på ulike språk som tyrkisk, kurdisk, arabisk og engelsk. Ifølge Selås og Gujord (2020) bidrar musikk og sang til å gi minoritetsspråklige en følelse av

ro og orden, og motvirker uro og angst, samtidig som det skaper et trygt og forutsigbart miljø når man ikke forstår alt. Videre fremhever Selås og Gujord at musikk og sang stimulerer ulike områder i hjernen, både i produksjonen og forståelsen av språk (s. 203). Denne tilnærmingen fremmer også kulturell bevissthet blant barna ved å eksponere dem for ulike språk og kulturelle uttrykksformer allerede i barnehagealderen.

4.12 Integrering av Kulturelt mangfold og interkulturell kompetanse i barnehagen

Analysen avdekker viktigheten av å innpasse kulturelt mangfold og interkulturell kompetanse i barnehagens pedagogiske praksis. Det er avgjørende å anerkjenne og markere mangfoldet, samarbeide med foreldrene, og tilpasse praksis for å støtte barnas kulturelle utvikling og trivsel.

Eventyrenes historie er rik og mangfoldig, og deres rolle i pedagogisk praksis har utviklet seg betydelig over tid. Fra muntlige fortellinger i tidlige samfunn til dagens skriftlige og tilpassede former i barnelitteraturen, har eventyrene gjennomgått endringer som reflekterer universelle aspekter av den menneskelige erfaringen. Psykososiale teorier, som Eriksons stadier av psykososial utvikling (Lillemyr, 2020, s. 119-122), og sosiokulturelle perspektiver (Sand, 2021, s. 92) kan hjelpe og gi innsikt i hvordan kan eventyrene påvirke barns kognitive, emosjonelle og sosiale utvikling.

4.13 Kritisk analyse

En kritisk analyse av eventyrene avdekker potensielle begrensninger og utfordringer, som stereotypier og manglende representasjon av mangfold. Kritisk teori og postkoloniale studier kan avdekke underliggende maktstrukturer og diskriminerende narrativer i eventyrene. I barnehagekonteksten er det viktig å bruke eventyr fra ulike kulturer for å motvirke stereotypier knyttet til hudfarge, kjønn og funksjonsevne gjennom ikke diskriminerende pedagogikk (Sand, 2021, s. 224).

4.14 Forskningsmetoder og empirisk støtte

I denne studien har det vært avgjørende å etablere et solid empirisk grunnlag for å støtte forskningens argumentasjon, som Dalland (2020) tydelig understreker (s. 59). Gjennom en grundig analyse av barns respons på eventyr og deres samspill med flerkulturelle narrativer, har forskeren oppnådd innsikter som er essensielle for å styrke studiens argumenter. Det er viktig å la funnene tale for seg selv og være åpen for at de kan utfordre etablerte antagelser, noe som er nødvendig for å oppnå en dypere forståelse, i tråd med Dallands anbefalinger (2020, s. 59).

Flerkulturell litteratur tilbyr unike perspektiver på samfunnets dynamikk og utvikling og utfordrer tradisjonelle fremstillinger av kulturelt mangfold. Denne litteraturen presenterer også metodologiske utfordringer som krever en grundig tolkning av de empiriske dataene. Dette synspunktet støttes av Stokke og Tønnessen (2022), som fremhever litteraturens rolle i å reflektere over og forme samfunnet (s. 330).

4.15 Internasjonale perspektiver

Sammenligning av bruken av eventyr i pedagogisk praksis på tvers av kulturelle og nasjonale kontekster gir et bredere perspektiv på deres betydning. Bevissthet om kulturelle forskjeller er essensielt for å forstå tolkningen og bruken av eventyr. Forskeren synes det er et behov for kontinuerlig utvikling/oppdatering av Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Utdanningsdirektoratet, 2017), med tanke på flerkulturelle perspektiver i norske barnehager.

4.16 Framtidige trender og utfordringer

Identifiseringen av fremtidige trender og utfordringer som er knyttet til bruken av eventyr i pedagogisk praksis, gir verdifull innsikt i potensielle utviklingsretninger for feltet.

Digitaliseringen av fortellinger er en slik trend som kan ha en betydelig innvirkning på hvordan eventyr formidles og oppleves av barn (Alfheim & Fodstad, 2020, s. 75). I tillegg er det en økende bevissthet om behovet for representasjon og mangfold, samt integrasjonen av eventyr fra ulike kulturer i undervisningen, noe som kan bidra til å øke populariteten av flerkulturelle eventyr blant barn.

Barnehagepersonalet står overfor utfordringer som mer tid foran skjermer og konkurransen fra andre måter barn foretrekker å underholde seg på. For å møte disse utfordringene kreves det kreativitet og innovasjon for å engasjere barna i eventyr og utforske både moderne og tradisjonelle metoder for formidling. Som påpekt av den pedagogiske lederen, har barn en tendens til å knytte eventyr til omgivelsene rundt barnehagen. Dette understreker viktigheten av å ta hensyn til rom og tid, samt å anvende «gamle» verktøy på en mer bevisst måte. For eksempel kan dette innebære å utnytte naturen gjennom alle årstidene, og å bruke ulike naturområder som skog, mark og sjø som en integrert del av formidling av eventyr.

5.0 Diskusjon

Bruken av eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagen har en betydelig innvirkning på barnas kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse. Introduksjonen av slike eventyr fremmer ikke bare kulturell mangfoldighet, men også språklig utvikling, identitetsbygging og respekt blant barn. Barn får gjennom denne muligheten til å utforske ulike kulturer, tradisjoner og verdier på en engasjerende måte, noe som utvider deres perspektiver og fremmer respekt for ulikheter.

For barn med forskjellig kulturell bakgrunn kan disse eventyrene være av stor betydning. Ved å se sin egen kultur og identitet representert i fortellingene, styrkes deres selvforståelse og identitetsbygging, samtidig som det fremmer respekt og verdsettelse for egen kultur blant andre barn i barnehagen.

Funnene fra intervjuet med den pedagogiske lederen og barna, i tillegg til teori vi har gått gjennom understreker viktigheten av en mangfoldig tilnærming til historiefortelling i barnehagen. Mens den pedagogiske lederen understreket barnehagens innsats for å inkludere ulike kulturer gjennom eventyr, viste barnas svar behovet for en bredere tilnærming til historiefortelling.

For å sikre en nøye og respektfull fremstilling av ulike kulturer og samfunn, er det viktig at barnehagepersonalet tar hensyn til valget av eventyr. Personalet anbefales å samarbeide med foreldrene og utforske kjente eventyr fra barnas hjemland. Tilpasning av eventyrene til barnas språk og alder, samt påfølgende diskusjoner og aktiviteter, spiller en avgjørende rolle for å gjøre disse fortellingene tilgjengelige og meningsfulle for alle barn i barnehagen.

Initiativer som Litteraturhusets fortellerbesøk, hvor barn får høre eventyr fra ulike deler av verden, og med forskjellige språk kan bidra til å skape en dynamisk og inkluderende læringsopplevelse. Dette ikke bare fremmer forståelse og respekt for kulturelt mangfold, men også støtter barnas kognitive og emosjonelle utvikling (Litteraturhuset, 2023).

Selv om bruken av eventyr fra ulike kulturer i barnehagen har mange fordeler, er det viktig å være oppmerksom på de moralske problemene som kan oppstå. Balansen mellom å respektere andres kultur og håndtere sensitive temaer er nødvendig for å skape et inkluderende læringsmiljø i barnehagen.

Videre og mer forskning er nødvendig for å bedre forstå hvordan bruk av eventyr fra ulike kulturer kan optimaliseres for å fremme kulturell forståelse og inkludering blant barn i barnehagen. Dette vil bidra til å skape et mer inkluderende og mangfoldig læringsmiljø for barna, og være et viktig bidrag til litteraturen om barnehagepedagogikk.

6.0 Avslutning og konklusjon

Gjennom denne bacheloroppgaven har forskeren dykket ned i et komplekst og viktig tema innenfor barnehagepedagogikk, bruken av eventyr fra ulike land og kulturer som et pedagogisk verktøy. Utforskningen har vært drevet av et ønske om å forstå hvordan barnehagen kan fremme kulturell forståelse, identitetsbygging og inkludering blant barn gjennom eventyr.

Analyse av intervjuer i barnehagen, teoretisk litteratur og praktiske eksempler har fremhevet betydningen av kulturell mangfoldighet i barnehagen. Eventyr har vist seg å være en kraftig kilde til utforskning og forståelse av ulike kulturer, tradisjoner og verdier, samtidig som de fremmer respekt for mangfold. Kulturel relativisme og interkulturell kompetanse er avgjørende for barnehagelærere. Praksisen med å velge eventyr som ikke forvrenger eller fremstiller stereotypier av kulturer, men heller fremmer forståelse og respekt, er viktig. Undersøkelsen har belyst problemstillingen om hvordan bruken av eventyr fra ulike land og kulturer kan påvirke barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse i et flerkulturelt samfunn. Ved å eksponere barn for ulike kulturer gjennom eventyr, bidrar barnehagen til å forme barna til aktive deltakere i et stadig mer globalisert samfunn.

Det er behov for stadig mer forskning for å bedre forstå effekten av å inkludere kulturrike eventyr i barnehagemiljøet og bruke en pedagogisk tilnærming som «narrative samspill» og

moderne verktøy for å formidle fortellinger. Kontinuerlig evaluering og refleksjon over pedagogisk praksis i barnehagen, samt rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Utdanningsdirektoratet, 2017) er viktig for å sikre at barna får den beste mulige kulturelle opplevelsen.

Denne bacheloroppgaven har forskeren forsøkt å gi et bidrag til litteraturen om barnehagepedagogikk, der forskning gir innsikt for formidling av eventyr fra ulike kulturer.

Som avslutning understrekes viktigheten av å fortsette å utforske og reflektere over hvordan barnehagen kan skape et mer inkluderende og mangfoldig læringsmiljø for barn. Bevissthet rundt valg av eventyr og pedagogiske tilnærminger vil bidra til å forme fremtidige generasjoner som er åpne, tolerante og respektfulle overfor ulike kulturer og perspektiver.

7.0 Referanseliste

- Alfheim, I., & Fodstad, C. (2023). *De yngste som lesere. Litteraturen og leken*. Universitetsforlaget.
- Alfheim, I., & Fodstad, C. D. (2020). *Skal vi leke en bok? Språktilegnelse gjennom bildebøker (3. utg.)*. Universitetsforlaget
- Backe-Hansen, E. (2023, 20. november). *Når barn og unge deltar i forskning*. Hentet fra <https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/bestemte-grupper/barn/>
- Birkeland, T., Mjør, I., & Teigland, A.-S. (2019). *Barnelitteratur. Sjangrar og teksttyper (4. utg., 2. opplag)*. Cappelen Damm Akademisk.
- Brottveit, G. (red.). (2018). *Vitenskapsteori og kvalitative forskningsmetoder: Om å arbeide forskningsrelatert*. Gyldendal Akademisk
- Esborg, L., & Alver, B. (2024, 11. april). *Eventyr. I Store norske leksikon*. Hentet fra <https://snl.no/eventyr>
- Dahl Bergsland, M., & Jæger, H. (Red.). (2022). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen (2. utg.)*. Cappelen Damm Akademisk
- Dalen, M. (2019). *Intervju som forskningsmetode: En kvalitativ tilnærming (2. utg.)*. Universitetsforlaget.
- Dalland, O. (2020). *Metode og oppgaveskriving (7. utg.)*. Oslo: Gyldendal Akademisk Forlag.
- Deardorff, D. K. (2006). *Identification and assessment of intercultural competence as an outcome of internationalization*. *Journal of Studies in International Education*, 10(3), 241–266. <https://doi.org/10.1177/1028315306287002>
- Dypedahl, M., & Bøhn, H. (2017). *Veien til interkulturell kompetanse (2. utg.)*. Fagbokforlaget.
- Eide, B. J., & Winger, N. (2003). *Fra barns synsvinkel: Intervju med barn - metodiske og etiske refleksjoner*. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag
- Fætten, S. A. (2022). *Speilbilder for livet: fortellinger og meningsdanning i barnehagen*. I S. Sando, S. A. Fætten, A. Nordli, M. Schram, G. Stordal & M. H. Svare (Red.), *Broer*

og spill: Fortellinger i barnehagen - et samfunnsvitenskapelig og religionfaglig perspektiv (s. 134). Fagbokforlaget

Fætten, S. A. (2022). *Samisk og universell: Fortelling om og fra samisk kultur*. I S. Sando, S. A. Fætten, A. Nordli, M. Schram, G. Stordal & M. H. Svare (Red.), *Broer og spill: Fortellinger i barnehagen - et samfunnsvitenskapelig og religionfaglig perspektiv* (s. 134). Fagbokforlaget

Glasser, V. (2018). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2.utg.). Universitetsforlaget.

Halsaunet Frønes, M., & Glasser, V. (Red.). (2019). *Praksisbok for barnehagelærerstudenten*. Universitetsforlaget.

Høigård, A. (2021). *Barnas språkutvikling: Muntlig og skriftlig* (4. utg.). Universitetsforlaget.

Johansson, E., & Pramling Samuelsson, I. (2015). *Å lære er nesten som å leke: Lek og læring i barnehage og skole*. Fagbokforlaget.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen Innhold og oppgaver*. Hentet fra <https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>

Larsen, A. K., & Slåtten, M. V. (2020). *En bok om oppvekst. Samfunnsfag for barnehagelærere* (5. utg., 2. opplag). Fagbokforlaget.

Lidén, H. (2017). *Barn og migrasjon: mobilitet og tilhørighet*. Universitetsforlaget.

Litteraturhuset. (2023). *Eventyrstund*. Hentet fra <https://www.litteraturhuset.no/nb/eventyrstund>

Litteraturhuset. (2023). *Flerspråklig fortellerstund*. Hentet fra <https://www.litteraturhuset.no/nb/flerspraklig-fortellerstund>

Lillemyr, O. F. (2020). *Lek på alvor* (4. utg.). Universitetsforlaget.

Melberg, J. (2012). *Min historie - det tospråklige barnets tekst som impuls i estetisk praksis i barnehagen*. I T. Vist & M. Alvestad (Red.), *Læringskulturer i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm

Postholm, M. B. (2010). *Kvalitativ metode: En innføring med fokus på fenomenologi, etnografi og kasusstudier (2. utg.)*. Universitetsforlaget.

Sand, S. (2021). *Ulikhet og felleskap: Flerkulturell pedagogikk i barnehagen (4. utg.)*. Cappelen Damm Akademisk.

Selås, M., & Gujord, A. K. H. (Red.). (2020). *Språkmøte i barnehagen (2. utg.)*. Fagbokforlaget.

Stokke, R. S., & Tønnessen, E. S. (Red.). (2022). *Møter med barnelitteratur: Introduksjon for lærere (2. utg.)*. Universitetsforlaget

Stordal, G., & Schram, M. (2022). *Fortelling og fellesskap: Hvordan arbeid med fortellinger kan fremme barnehagelæreres interkulturelle kompetanse*. I S. Sando, S. A. Fætten, A. Nordli, M. Schram, G. Stordal & M. H. Svare (Red.), *Broer og speil: Fortellinger i barnehagen - et samfunnsvitenskapelig og religionfaglig perspektiv (1. opplag)*. Fagbokforlaget

Thagaard, T. (2021). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder (5. utg.)*. Fagbokforlaget.

Zachrisen, B. (2015). *Like muligheter i lek? Interetniske møter i barnehagen*. Universitetsforlaget.

Zachrisen, B. (2020). *Omsorg i en kulturell kontekst: Kultursensitiv omsorg i barnehagen*. Universitetsforlaget.

8.0 vedlegg

8.1 Informasjons – og samtykkeskjema

I overensstemmelse med de etiske retningslinjene for vitenskapelig forskning, bekreftes det herved at informert samtykke er innhentet fra den pedagogiske lederen samt foreldrene/foresatte til de mindreårige deltakerne i denne studien. På grunn av praktiske utfordringer knyttet til godkjenning av SIKT forskningsetiske skjemaer, har forskeren ikke søkt SIKT. Den pedagogiske lederen ga sitt samtykke både muntlig og skriftlig, selv om intervjuet ble utført skriftlig av forskeren uten lyd-, video- eller bildeopptak. Deltakerne ble forsikret om at deres engasjement var frivillig, med rett til å trekke seg når som helst uten konsekvenser.

Vil du delta i bachelorprosjektet

Eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagen

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt hvor formålet er å utforske hvordan eventyr fra ulike land og kulturer påvirker barns kulturelle bevissthet og interkulturelle kompetanse i barnehagen. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Prosjektets formål er å undersøke hvordan introduksjonen av eventyr fra ulike land og kulturer kan bidra til å styrke barns interkulturelle kompetanse og kulturelle bevissthet i barnehagen. Vi ønsker å belyse hvordan dette påvirker barnas læring, lek og samspill.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet, med Mahmoud Aly som hoved forsker.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du gir ditt samtykke til å bli intervjuet angående din erfaring med implementeringen av eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagen. Intervjuet vil vare i omtrent 40-60 minutter og vil utføres på en måte som respekterer ditt synspunkt og erfaringer.

Hvis barn deltar, opplys at foreldre kan få høre om prosjektet på forhånd ved å ta kontakt. Vi er åpne for å svare på eventuelle spørsmål eller bekymringer foreldrene måtte ha angående deltakelsen til deres barn i prosjektet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke ditt samtykke fram til prosjektets slutt, uten å oppgi noen grunn.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil kun bruke opplysningene om deg til formålene vi har beskrevet i dette skrevet. Opplysningene behandles konfidensielt, og all informasjon som kan identifisere deg vil bli anonymisert.

Prosjektet skal avsluttes 26. April 2024.

Med vennlig hilsen

Veileder: Gjertrud Stordal – Marianne Pehrson

Student: Mahmoud Aly

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagen. Jeg samtykker til:

å delta i intervju angående min erfaring med implementeringen av eventyr fra ulike land og kulturer i barnehagen.

Dato: 03-02.24

8.2 Intervjuguiden

Oppvarming spørsmål

- Kan du dele litt om din nåværende rolle og ansvar i barnehagen?
- Hvordan ble du interessert i barnehagearbeid, og hva motiverer deg i denne rollen?
- Hvor lenge har du vært en del av barnehageteamet, og hva har vært de mest givende øyeblikkene så langt?
- Hva ser du som de viktigste utfordringene i dagens barnehagemiljø?

Innledningsspørsmål:

- Er der flere barn med ulike bakgrunner og språk i avdelingen?
- Hvordan vil du beskrive barnehagens tilnærming til mangfold og kulturelt mangfold?
- Kan du gi en oversikt over hvordan barnehagen vanligvis utforsker og feirer ulike kulturer?

Tema 1: Eventyr og kulturell bevissthet:

- Hvordan integrerer barnehagen ulike kulturer gjennom bruk av eventyr i undervisningen?
- Ser du en kobling mellom bruken av eventyr og barnas kulturelle bevissthet?
- Hvordan sikrer barnehagen at eventyrene reflekterer mangfoldet i barnehagens sammensetning?

Tema 2: Interkulturell kompetanse:

- Hvordan ser du på eventyr som en ressurs for å styrke barnas interkulturelle kompetanse?
- Hvordan tilpasser barnehagen eventyrene for å fremme forståelse og respekt for ulike kulturer?
- Ser du noen konkrete resultater når det gjelder interkulturell kompetanse blant barna?

Tema 3: Praksis og implementering:

- Hvordan involveres foreldrene i valg og presentasjon av eventyr fra ulike kulturer?
- Hvordan håndteres språklige og kulturelle forskjeller når dere jobber med eventyr?
- Ser dere på eventyr som et verktøy for aktiv inkludering, og i så fall, hvordan?
- Eksempler på eventyrene fra ulike kulturer som arabisk, tyrkisk, samisk, norsk, indisk? Osv.

Avsluttende spørsmål:

- Hvordan tror du bruken av eventyr kan bidra til å skape et mer inkluderende læringsmiljø i barnehagen?
- Ser du noen utfordringer knyttet til implementeringen av eventyr med kulturelt mangfold?
- Hvilke aspekter ved eventyrfortellingen tror du spesielt engasjerer flerkulturelle barn i barnehagen?

Oppfølgingsspørsmål:

- Hvordan ser du for deg at eventyr kan berike barnas generelle læring og utvikling i barnehagen?

Enkle spørsmål til barn

Utforskende Metode: Barns Perspektiver om eventyr i barnehageforskning

Under intervjuet møtte forskeren barna fra ulike aldersgrupper og etniske bakgrunner, i alderen 3 til 6 år. Spørsmålene ble omformulert muntlig på ulike måter for å gjøre det lettere for barna å forstå og svare.

- Hva synes du er morsomt eller spennende med eventyr?
- Kan du fortelle meg om en historie eller et eventyr du liker?
- Hvem er din favorittkarakter i eventyr, og hvorfor liker du den?
- Har du hørt om eventyr fra andre land? Hvilke?

Oppfølgingsspørsmål.

- Hvor har du lyst å reise på ferie?
- Hvorfor tror du det er gøy å høre på eventyr fra andre steder i verden?
- Har du en favoritt del fra et eventyr? Kan du dele den med meg?
- Hvilken favoritt figur/karakter/ person / dyr har du i ett eventyr?